

I'm New Here?

*Opening werkveldbijeenkomst kunsteducatie 'Perron 18', 30-11-2023, Hanzehogeschool Groningen
Evert Bisschop Boele, lector Kunsteducatie; e.h.bisschop.boele@pl.hanze.nl*

In 1988 kreeg ik mijn eerste baantje als muziekdocent, op een nogal multiculturele middelbare school in de Bijlmer: 40% autochtoon, 40% divers Surinaams, 20% overig allochtoon. Die woorden gebruikten we toen. Ik werkte, tegen mijn zin, met de methode van Toon Verbeek. Toon vond dat leerlingen een beetje noten moesten kunnen lezen, een beetje klassieke muziek moesten kennen, en verder veel popgeschiedenis. Elvis Presley. Led Zeppelin. En Ekseption natuurlijk, want dat was pop en klassiek tegelijkertijd. Lekker handig.

Met mijn leerlingen, met wie ik natuurlijk maar weinig in leeftijd verschilde, vormde ik een schoolbandje. We speelden nummers van Janet Jackson. En ik kreeg zelfgemaakte cassettebandjes van ze, met Amerikaanse rap met dubieuze teksten. Dat vonden ze natuurlijk grappig. Kijken wat de meester zou doen.

De meester vond dat leuk. En de meester heeft die cassettes nog steeds. Maar wat de meester niet deed: die rap de klas in halen. Ik was te jong, te naïef, en misschien ook niet zo'n heel goede meester.

Nu, 35 jaar later, sta ik hier. En we hebben het over hiphop in de samenleving, de school, de klas. En misschien ook wel over het ontbreken daarvan. Want er is veel gebeurd in die 35 jaar. Maar het is nog steeds hartstikke nodig dat we ons afvragen wat we eigenlijk doen met muziek, met kunst, met cultuur van mensen uit niet-dominante groepen.

Ik ben betrokken bij een groot onderzoeksproject dat hierover gaat. Over wie zich gerepresenteerd voelt als Nederlander, als Europeaan. En wie niet. Over beelden in de media, in de sport, in het onderwijs. Dat project is gekoppeld aan Nederland's koloniale verleden en betreft dus nadrukkelijk 'kleur' in de discussies. Ik heb zelf de neiging die representatiekwestie breder te zien. Want als het om mijn specialisme, muziekonderwijs, gaat, voelen ook jongeren die van Jannes houden of naar concerten van Mooi Waark gaan zich niet gerepresenteerd.

Maar vandaag gaat het welbewust over hiphop. De populairste stroming onder jongeren. Zwarte jongeren. Witte jongeren. En alles daartussenin en daarbuiten. Hiphop is niet meer alleen van kleur. Dat zullen we ook vanavond zien. En toch wil ik kort iets over kleur zeggen. Want laten we ons, in al ons realisme, al onze hedendaagsheid, en al onze inclusiviteit, wel rekenschap geven van de zwarte wortels van de hiphop. Hiphop is van iedereen. Maar voor sommigen van ons is hiphop heel speciaal het erfgoed van generaties voorouders. Met wortels in het koloniale verleden. Met het verdriet en de pijn van de tot slaaf gemaakten.

Laten we vanavond, stilzwijgend of hardop, die dubbelheid erkennen en daar respect voor hebben. Voor de terechte gevoelens dat hiphop van iedereen is. Én voor de terechte gevoelens dat hiphop toch ook meer van de een dan van de ander zou kunnen zijn.

Ver voor 1988, in 1971 om precies te zijn (ik was 7), bracht Gil Scott-Heron zijn eerste album uit. Hij wordt algemeen erkend als een van de *founding fathers* van de rap. Op zijn album stond ook 'The Vulture'. Het begint met de zin: "Standing in the ruins of another black man's life".

In 2010, nog geen jaar voor zijn dood, bracht Gil Scott-Heron het album 'I'm New Here' uit. Een veelzeggende titel misschien. Aan het eind van zijn leven heeft de kunstvorm die hij beoefent nog

steeds de status van 'nieuw'. 'Nieuw', als in 'nog steeds hyperactueel'? Of: 'nieuw', als in 'nog steeds niet mainstream'?

Op 'I'm new here' staat, opnieuw, 'The Vulture'. Het begint, opnieuw, met de zin: "Standing in the ruins of another black man's life".

1971. 2010. Standing in the ruins of another black man's life. Full circle.

En ook over full circle heeft Gil Scott-Heron het, op 'I'm new here'. "You may come full circle, and be new here again", zingt hij. En ook: "No matter how far wrong you've gone, you can always turn around". Daar hoop ik vanavond op. Dat we beseffen dat er dingen 'far wrong' zijn gegaan, en nog steeds gaan. Maar ook: "You can always turn around".

Ik hoop op een respectvolle, open en mooie avond.